

Қарақалпақстан Республикасы
Мәлімлеме – кітапхана орайы

«Тарихы дәстан келешегі бостан Қоңырат»

(Библиографиялық көрсеткіш)

Нөкіс – 2019

К и р и с и ӱ

*Мерӱерт суӱлы Алтын кӧлдиң ӟаӱасы,
Хӧр бир дӧртке дӧрмен екен Қоңырат,
Қарақалпақта қалалардыӟ ағасы,
Кӧрмегенге ӧрман екен Қоңырат.*

И. Юсупов

Ӯлкемиздеги тарийхий бес қаланыӟ бири болған Қоңырат журты – ӱлкемиздиң социал-экономикалық раӱажланыӱына ӱлкен имканиятларға ийе болған келешеги бостан аймақлардыӟ бири. Қоңырат 1927 -жылы 3 - июльде шӧлкемлестирилген. 1963 - жылы Хожели районуна қосып жиберилген. 1964 - жылы 22 - февральда қайта дӱзилген. Арқа-шығыстан Мойнақ району, шығыстан Ӑмиӱдӧрья арқалы Кегейли, тӱслик-шығыстан Қанлыкӧл, Шоманай районлары, тӱслик тӧрептен Тӱркменстанныӟ Ташаӱыз ӱӧлаяты, батыс хӧм арқадан Қазақстан Республикасының Атыраӱ хӧм Ақтаӱ ӱӧлаятлары менен шегаралас.

Қоңырат әйемнен киятырған Уллы Жипек жолының бойында, Әмиүдәрьяның қуяр жерінде жайласқан қала. Қоңырат Орта Азия халықтарының Кавказ, Шығыс Европа еллери менен қарым- қатнасындағы арқа-батыстағы дәруазасы болған. Қоңырат қаласы арқалы Гөне Үргениш, Хийўа, Самарқанд, Бухара хәм басқа да ири қалаларға өткен. Өз нәўбетинде Қоңыраттың өнерментлери, саўдагерлери Россия еллерине, әсиресе Кубла Урал, Волга бойы қалаларына барып саўда - сатық ислеген. Өнерментшиликтен басқа Қоңыратта дийқаншылық, мал шарўашылығы, аңшылық, балық жетистириў раўажланған. Район аймағы тарийхий хәм мәдений ескерткишлерге оғада бай. Олар қала, қорған, базар, гүмбез, минара, мешит-медресе, қәбирстан, қудықлар, суўғарыў тармақлары, кәрўан сарайлардан ибарат. Ғәрезсизлик шарапаты менен бизиң халқымыздың сана - сезиминде миллий ояныў басланып, өтмишке, тарийхий хәм мәдений қәдириятларымызға қызығыўға, оларды терең аңлаўға, оны бүгинги дәўир талабы менен байытып жаңа басқышқа көтериўге умтылыў күшеймекте. Қоңырат әйемги дәўирлерден баслап – ақ Туран ойпатлығындағы Әмиүдәрья қуярлығының аўыл, қорған, қалаларының арасында өз орны хәм салмағы бар үлкелердин бири болып келген. Буны бүгинги күндеги тарийхшыларымыз өзлериниң мийнетлеринде тән алған.

Қоңырат районы соңғы жылларда бираз жасарып, оның көркіне көрк, саўлатына саўлат қосатуғын заманогөй имаратлар салынып, заводлар, киши кәрханалар қурылып, оқыў хәм емлеў орынлары ашылды. Район 6 посёлкадан, 11 аўылдан, 42 елатлардан, 21 мөкан пуқараларынан ибарат болып, халқының саны 115804 адамды қурайды. Тазадан 8 мектеп, 5 колледж салынды. Диярымыз өзиниң бай тарийхы, әйемги руўхый мийраслары, өзине тән болған салт-дәстүрлери, үрп-әдетлери менен халқымыздың хақыйқый өзлиги, миллий хәм улыўма инсаный қәдириятларын байытыўға салмақлы үлесин қосып келмекте. Район аймағында 50 ге жақын тарийхый хәм археологиялық естеликлер болып, олардан үшеўи мәмлекетлик әҳмийетке, жигирмасы республикалық әҳмийетке ийе.

Қоңырат өзиниң мийнет сүйгиш халқының пидәкерлик мийнетиниң, ғәрезсизлик дәўиринде иске асырып атырған дүнья жүзилик әҳмийетке ийе үлкен қурылысларының, илим, пән шоққыларын ийелеўдеги зәбердес ул-қызларының ақыл-парасатының арқасында пүткил Орайлық Азияға танылды.

Жаслар көп келетуғын мәденият орайы болған Мәлимлеме - китапхана орайының қәнигелери де жасларымызды китапқумарлыққа тартыў, өз үлкемизге, туўылған жерге, Ытанға деген меҳирлилик сезимлерин олардың санасына синдириў мақсетинде бир қанша илажлар ислемекте. Мағлыўмат-библиография бөлиминиң үлке таныў секторы тәрәпинен дүзилип отырған усы библиографиялық көрсеткиш барлық қәниге хәм китапхана орайы пайдаланыўшылары ушын арналған.

Көрсеткишке киргизилген материаллар төмендеги тәртипте жайластырылды: **(1) Қоңырат тарийх бетлеринде (2) Қоңырат раўажланыў жолында**

Әдебиятлар кирилл жазыўында избе-из алфавит тәртипте жайластырылды.

Материалларды жыйнаў дереклери: электрон, алфавит хәм системалы каталогы, үлкетаныў картотекасы, газета-журнал мақалалары картотекасы.

1. Қоңырат тарих бетлерінде

1. **Аимбетов Қ.** Қоңырат қаласы. [Қоңырат қаласы]. **Қызыл Қарақалпақстан.** – 1949.- 2 март.
2. **Ембергенов Ө., Шамуратов Ж.** Қоңырат. – Нөкис: **Қарақалпақстан.**- 2010.-304 б.
3. **Есбергенов Х.** Қоңырат. Тарихый хәм мәдений естеликleri. – Нөкис: **-Билим,-1993.**
4. **Ибрагимов М.** Тарихы дэстан, келешегі бостан - Қоңырат/ М. Ибрагимов // **Еркин Қарақалпақстан.** - 2018. - 13 дек.
5. **Камалов С.К.** О Кунградском восстании 1858-1859 гг. // **Амударья.** 1959. - № 8.
6. **Камалов С.К.** Новые данные о Кунградском восстании 1958-1959 гг. // **Вестник.** 1965. № 1.
7. **Қиссахонлар:** Тарих ва маънавият. [Қўнғирот шаҳри ҳақида]. // **Аму тонги.**- 2003.- 3 июль.
8. **Мәмбетов К.** Қоңырат улысының тарихы: Дәреклесиў тарихқа жат емес. // **Еркин Қарақалпақстан.**- 1993.- 16 янв.
9. **Мусин И.** Памятнику Устюрта: Археология/ И. Мусин // **Вести Карақалпақстана.** - Нукус, 2015.-19 мая. - Ст.№41
10. **Мусин И.** Археологические памятники Устюрта/ И. Мусин // **Вести Карақалпақстана.** - Нукус, 2014.-7окт. - Ст.№81
11. **Өтеулиев О.** Көшемизден гузе табылды...: деп редакциямызға хабарлаған Қоңыратлылардың қуўанышын бөлискенде (жаңалық)/ **Ө. Өтеўлиев // Еркин Қарақалпақстан.** - 2016.-17 сент.
12. **Сапаров Ж.** Қызыл Қоңырат жигитleri. – Нөкис, - 1989.
13. **Юсупов О.** Қоңырат ески шәхәр. // **Жеткеншек.** – 1983.

2. Қоңырат раўажланыў жолында

14. **Абдимажитов Озод.** Элимизнинг шимолий дарвозаси Қўнғирот ҳаёт билан ҳамқадам. // **Аму тонги.**- 2001.- 22 нояб.
15. **Абдимажитов А.** Көркиңе – көрк қосылған елсең, Қоңырат! // **Қарақалпақстан.** – 2001.- № 3-4.

16. **Абдимажитов А.** Хорошие перспективы и большие возможности: [Беседы с хакимом Кунградского района А. Абдимажитовым]. // **Вести Каракалпакстана.** – 2000.- 12 авг.

17. **Абдурахмонов Ў.** Устюрт: Имкониялар майдони ёки Қуңғирот сода заводи қурилишига бир назар. // **Халқ сўзи.** – 1998.- 12 июнь.

18. **Аманжолов Ж.** Қулақ қурышын қандырған «мийрас»: Қоңыраттағы «Мийрас» эстрадалық ансамбли ҳаққында. // **Еркин Қарақалпакстан.** – 1994. 22 дек.

19. **Аминова А.** Стабильность и защищённость, или формула счастья по-еलाбадски. [о посёлке «Елабад» Кунградского района] // **Вести Каракалпакстана.** – 2007. – 29 май.

20. **Әбдирахманов О.** Устирт: Имканиятлар майданы яки Қоңырат сода заводи қурылысына бир нәзер. // **Еркин Қарақалпакстан.** – 1998.- 25 июнь.

21. **Байниязов М.** Халық абаданлығына ерисиў – дәўир талабы: // **Еркин Қарақалпакстан.**- 1996.- 30 июль.

22. **Бекбаулиев К.** С устюрта дуют сильные ветры: [строителям Кунградского содового они не помеха] // **Вести Каракалпакстана.** – 1997. – 29 июль.

23. **Бекбаулиев К.** Решая важнейшие социально – экономические проблемы: [Беседа с хакимом А. Абдимажитовым]. // **Вести Каракалпакстана.** – 2002. - 29 янв.

24. **Бекжанов Қ.** Устирт баўрайындағы қала: Сода заводынан репортаж. // **Арал ҳаўазы.** – 1998. – 1 янв.

25. **Бекжанов Қ.** Миллий санаатымыз бой тиклемекте: Сода заводы дәўиримиздиң уллы қурылысы. // **Голос арала.** - Арал ҳаўазы. – 1996. – 2 янв.

26. **Бектурсынов М.** Қоңырат сода заводының сыбаўшылар бригадасында. // **Қарақалпакстан жаслары.** – 1995.- 22 авг.

27. **Бектурсынов М.** Жипек жолы қурылысында: Қоңырат – Бейнеў аралығындағы автомагистраль тас жолы салынып атыр. // **Қарақалпакстан жаслары.** – 1996. – 1 фев.

28. **Билимлендириў хәм дәўир талабы:** Қоңырат қалалық халық билимлендириў бөлиминиң 25 жыллығы алдынан. // **Еркин Қарақалпакстан.**- 1997.- 31 май.

29. **Ғәзийнелер кәни Қоңырат.** [Хәким А. Әбдимәжитов пенен сәўбет]. // **Еркин Қарақалпакстан.**- 2003.-10 июль.

30. Даулетмуратов А. Начинания Кунградцев: Поиски и находки. // **Советская Каракалпакия.** – 1991. – 26 янв.

31. Ерманов Е. «Қоңыраттұтыныұ» жумыста инта болса табыс қолымызда: 28 – июнь – саўда, тутыныұшылар кооперациясы ҳәм халыққа турмыс жағынан хызмет көрсетиұ хызметкерлери күни. // **Еркин Қарақалпақстан.** - 1998.- 27 июнь.

32. Ерниязов К. Қоңыраттың ун заводы. // **Еркин Қарақалпақстан.**- 1993.- 1 сент.

33. Есемуратов Д. Мәмбеткарим аға : Қоңырат районлық орайлық емлеұхананың балалар орайы Мәмбеткарим Айдаров ҳаққында. // **Еркин Қарақалпақстан.**- 1995.- 20 май.

34. Жолдыбаев, С. Үстирт баҳадырлары: ["Қоңырат сода заводы"ның ғәрезсизлик жылларындағы жетискенликлери]/ С. Жолдыбаев // **Қарақалпақстан жаслары.** - 2018. - 9 авг.

35. Жумамуратов А. Партия белсендиси қурылысшылар арасында: Әсиримиздиң гигант қурылысында: Қоңырат сода заводы. // **Еркин Қарақалпақстан.** – 1997.- 13 фев.

36. Ибайдуллаев А. Қоңырат – Нөкис – Шымбай поезди менен ... // **Еркин Қарақалпақстан.** – 1995.- 5 авг.

37. Камалов А. Үнемлесен – исиң саз: Қоңырат локаматив депосы ҳаққында. // **Еркин Қарақалпақстан.** – 1993.- 22 май.

38. Камалов А. Дослықтың полат белбеұи: Қоңырат – Бейнеұ темир жолының кешегиси, бүгини ҳәм ертеңи ҳаққында сөз етемиз. // **Еркин Қарақалпақстан.** – 1993.- 20 фев.

39. Камалов А. Марат Юсупов: - Быйыл үлкен ислер жылы болады: Қоңырат сода заводы қурылысында. // **Еркин Қарақалпақстан.** – 1996.- 11 янв.

40. Капустин Н. Направление и курс верные. О Кунградском компрессорной станции. // **Советская Каракалпакия.** – 1976. – 1 янв.

41. Князев А. Оправдывая кредит доверие: Кунградский райком партии. // **Советская Каракалпакия.** – 1991. – 19 апр.

42. Князев А. Новостройки Кунграда: Реальность и перспективы. // **Вести Каракалпақстана.** – 1992. - 11 нояб.

43. Кунград – северные ворота Ресаублики: Независимости 11 лет. // **Вести Каракалпақстана.** – 2002. – 22 июнь.

44. Қайтадан жаңарып туұдың Қоңырат: [Қоңырат районы ҳәкими П. Қәлимбетов пенен сәўбет]. // **Еркин Қарақалпақстан.**- 2008.-10 июль.

45. Қылышбаева А., Хожаниязов З. Қоңыратта ун заводы иске түсти. // **Қарақалпақстан жаслары.** - 1993. -12 авг.

46. Ли А. Строящийся Кунград. [Об экономий и культурном развитии]. // **Советская Каракалпакия.** – 1970. – 15 сент.

47. Ли А. Урожай юбилейного года. Слово Кунградских хлопкоробов. // **Советская Каракалпакия.** – 1970. – 15 сент.

48. Матчанов С. Из хуторов – в современные посёлки. [о преобразовании старых аулов в современные благоустроенные совхозные посёлки а Кунградском районе Каракалпакстана]. // **Советская Каракалпакия.** – 1974. – 6 нояб.

49. Мусин, И. Условия роста и процветания: К 25-летию независимости Кунградский район. // **Вести Каракалпакстана.** - 2016.-2 авг.

50. Мусурмон Р. Қўнғиротнинг чанқовузи. Янгибой Қўчқоровнинг «Қўнғиротнома» китоби ҳақида. // **Ўзбекстон адабиёти ва саънати.**- 2007.- 30 март.

51. Ниетуллаев И. Қоңырат жаңалықлары: Үстирт кеңислигикелешегимиз; «Әмиўдәрья»ның қайырлы қәдемлери. // **Еркин Қарақалпақстан.** – 1992.- 27 окт.

52. Оразбаев Н. Концерн өзин-өзин тәмийнлей баслады: Қоңырат районында санаат буйымларын ислеп шығарыў комбинаты жақында «Пискент» мәмлекетлик жеке меншик санаатлық саўда концерни болып қайта дүзилди. // **Еркин Қарақалпақстан.**- 1993.- 10 авг.

53. Отаршылықтың 18460 операциясы: Қоңырат районлық бирлескен емлеўхананың хирургия бөлиминиң баслығы Омарғалий Отаршаев ҳаққында. // **Еркин Қарақалпақстан.**- 1996.- 4 июнь.

54. Өтепбергенова А. Гигант: [Орайлық Азиядағы ең үлен қурылыстан репортаж]: Қоңырат сода заводы. // **Еркин Қарақалпақстан.** – 1996.- 25 май.

55. Өтеўлиев Ө. Жарқын келешек – табанлы мийнетимизден жаратылады: Қоңырат районы ҳәкими Ө. Римов пенен сәўбет]. // **Еркин Қарақалпақстан.**- 1995.- 27 май.

56. Өтеўлиев Ө. Дәстүрлерге садық боламыз: Қоңырат районының «Көкдәрья» колхозы – 30 жаста. // **Еркин Қарақалпақстан.**- 1996.-

57. Өтеўлиев Ө. Мәрт дийханның жери сақый: Қоңыратлы дийхан Қоңыратбай Юсупов ҳаққында. // **Еркин Қарақалпақстан.**- 2000.- 10 фев.

58. Өтеўлиев Ө. Хәзирше бас штабта жұмыс қызғын.... Қоңырат сода заводы қурылысы дирекциясының баслығы М. Ж. Юсупов пенен гүрриң. // **Еркин Қарақалпақстан.** – 1995.- 22 авг.

59. Өтеўлиев Ө. Ғәрезсизлигимиздиң нық қәдемлери. [Қоңырат районы хәкими Оралбай Сәтбаевич Нурымбетов пенен сәўбет]. // **Еркин Қарақалпақстан.**- 2009.-27 авг.

60. Өтеўлиев Ө. Жаңарып, жасарған елсең – Қоңырат: Районда көргизбели мәсләхат болып өтти. // **Еркин Қарақалпақстан.**- 2002.- 2 фев.

61. Петрова Ф. Кунград: проблемы, трудоустройства. // **Советская Каракалпакия.** – 1991. – 14 дек.

62. Рахим О., Абдусодиқ Х. Зарар кўриш муқаррармиди? ёки «Кукдарё»даги утиш даври муаммалари // **Халқ сўзи.** – 1998. – 16 апр.

63. Римов Ә. Ғәрезсизлигимиздиң нық қәдемлери: Қоңырат районы. // **Еркин Қарақалпақстан.**- 1996.- 4 июнь.

64. Римов Ә. Ел мәпи хәм машқаласы менен жасаў – баслы миннетимиз: [Қоңырат районы хәкими Ә. Римов пенен сәўбет]. // **Еркин Қарақалпақстан.**- 2000.-18 март.

65. Рудакова В., Аминова А. Устюрт без иллюзии: На стратегическом направлении. // **Вести Каракалпакстана.** – 2000. – 4 нояб.

66. Сейтимбетов М. Қарақалпақстан мийнеткешлериниң Шаржаў – Қоңырат темир жолының қурылысына қатнасыўы (1947-1955): Қарақалпақстан темир жолына – 40 жыл. // **Әмиўдәрья.** - 1993. – № 1.

67. Сейтмуратов Д. Ғәрезсизлик гүзары менен: // **Еркин Қарақалпақстан.**- 1996.- 13 авг.

68. Соломончук А. Перед новыми свершениями. [С Кунградской партийной конференции]. // **Правда Востока.** – 1971. – 3 янв.

69. Танирбергенов Ж., Хожаниязов З. Алғысқа бөленген шыпакер: Қоңырат районлық орайласқан емлеўханасының терапия бөлиминиң баслығы, районлық кеңестиң депутаты Алма Жайғараева ҳаққында. // **Қарақалпақстан жаслары.** – 1999. – 22 июнь.

70. Тимуров Ж. Что имеем – не храним, потерявши плачем....: Внимание: проблема посёлок Южно – Устюртск станции «Жаслык». // **Вести Каракалпакстана.** – 2000. 25 нояб.

71. **Толеев И. Рахимов Р.** Сахро бағридаги мўъжиза: Қунғирот сода заводи қурилишидан репортаж. // **Халқ сўзи.** – 1998.-1 сент.

72. **Толстенов Ж.** Кунградский содовый: У истоков грандиозного строительства. // **Вести Каракалпакстана.** – 1995. 1 сент.

73. **Троицкий В.** Будет содовый гигант под Кунградом. // **Вести Каракалпакстана.** – 1995. – 11 март.

74. **Усмон Бехзод.** Қунғирот муъжизаси: [Қунғирот сода заводи қурилиши хусусида] // **Қишлоқ ҳаёти.**- 1998.- 7 июль.

75. **Халмуратов А.** Кўшли социаллық сиясат жүргизип, ылайықлы хызмет көрсетемиз: Қоңырат районлық социаллық-тәмийнат бөлиминиң баслығы Жумабай Атаханов пенен сәўбет. // **Еркин Қарақалпакстан.**- 1996.- 30 май.

76. **Хәбийпов А.** Қоңыратлы Зәрипбайдың ҳаўазы. // **Еркин Қарақалпакстан.** – 2009.- 23 май.

77. **Хожанов Т.** Қоңырат жаналықлары: Ең жақын жол; Үнемлеп атыр. // **Еркин Қарақалпакстан.**- 1992.- 29 дек.

78. **Хожаниязов З.** Поликлиника қурылысында: Қоңырат районында балалар поликлиникасы қурылып атыр. // **Қарақалпакстан жаслары.** – 1993.- 1 июль.

79. **Хожаниязов З.** Уллы жолға кәдем қойған Қоңырат. [Ғәрезсизлик байрамы алдынан район ҳәкими П. Қәлимбетов пенен сәўбет]. // **Қарақалпакстан жаслары.**- 2007.-23 авг.

80. **Халық исениминиң жуўапкершилиги аўыр:** Қоңырат районы ҳәкими П. Қәлимбетов пенен сәўбет]. // **Еркин Қарақалпакстан.**- 2006.-22 апр.

81. **Юсупов Қ., Дәўлетназаров, Байниязов Қ.** Ығбал – бахты бәлент елсең, Қоңырат!: [Публицистика]: // **Еркин Қарақалпакстан.**- 1998.- 31 окт.

Библиографиялық қолланбаға жәрдемши көрсеткішлер

Исмлер көрсеткіши:

Аимбетов Қ.	1
Абдимажитов О.	14
Абдимажитов А.	15, 16
Абдурахмонов Ы.	17
Аманжолов Ж.	18
Аминова А.	19
Әбдирахманов О.	20
Байниязов М.	21
Бекбаўлиев К.	22,23
Бекжанов Қ.	24, 25
Бектурсынов М.	26, 27
Даулетмуратов А.	30
Ембергенов Ә., Шамуратов Ж.	2
Ерманов Е.	31
Ерниязов К.	32
Есбергенов Х.	3
Есемуратов Д.	33
Жолдыбаев, С.	34
Жумамуратов А.	35
Ибрагимов М.	4
Ибайдуллаев А.	36
Камалов А.	5, 6, 37, 38, 39
Капустин Н.	40
Князев А.	41, 42
Қылышбаева А., Хожаниязов З.	45
Ли А.	46, 47
Мәмбетов К.	8
Матчанов С.	48
Мусин И.	9, 10, 49
Мусурмон Р.	50
Ниетуллаев И.	51
Оразбаев Н.	52
Өтепбергенова А.	54
Өтеулиев Ә.	11, 55, 56, 57, 58, 59, 60

Петрова Ф.	61
Раҳим О., Абдусодиқ Ҳ.	62
Римов Ӯ.	63, 64
Рудакова В., Аминова А.	65
Сапаров Ж.	12
Сейтимбетов М.	66
Сейтмуратов Д.	67
Соломончук А.	68
Таңирбергенов Ж., Хожаниязов З.	69
Тимуров Ж.	70
Толеев И. Раҳимов Р.	71
Толстенов Ж.	72
Троицкий В.	73
Усмон Бехзод.	74
Халмуратов А.	75
Ҳэбийпов А.	76
Хожанов Т.	77
Хожаниязов З.	78, 79
Юсупов О.	13
Юсупов Қ., Дәўлетназаров	81

Атамалар көрсеткиши:

Қиссахонлар	7
Билимлендириў хэм	28
Ғэзийнелер кэни	29
Кунград – северные	43
Қайтадан жаңарып	44
Отаршылықтың 18460	53
Халық исениминиң	80

Дүзиўши:

**Қарақалпақстан Республикасы
Мәлимлеме – китапхана орайы
Үлке таныў секторы баслығы:**

А. Халмуратова